

Sygn. akt I CSK 354/11

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa JJW Spółki Jawnej J.K., J.R., W.L.

przeciwko Carrefour Polska Spółce z o.o.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od postanowienia Sądu Apelacyjnego

z dnia 7 marca 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie (pkt 1 i 2) i oddala zażalenie strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 grudnia 2010 r., pozostawiając Sądom pierwszej i drugiej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 7 marca 2011 r. Sąd Apelacyjny zmienił postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 6 grudnia 2010 r. o odmowie odrzucenia pozwu w sprawie o zapłatę z powództwa JJW sp. j. J. K., J. R., W. L. i in. przeciwko Carrefour Polska sp. z o.o. o zapłatę, w ten sposób, że pozew odrzucił.

Sąd Apelacyjny ustalił, że w przedmiotowej sprawie strony wiązała umowa, której częścią były Warunki Handlowe z dnia 2 lipca 2007 r., 1 stycznia 2008 r. oraz 2 stycznia 2009 r. Umowa ta regulowała współpracę stron, polegającą na dostawie przez powoda wytwarzanych przez niego produktów, celem sprzedaży w sklepach pozwanego. W punkcie 21 Warunków Handlowych strony określiły, że wszelkie spory wynikające z tej umowy lub w związku z nią będą rozstrzygane wyłącznie przez sąd polubowny wybrany przez strony, w przypadku braku określenia przez strony, który sąd polubowny został wybrany, sądem polubownym właściwym do rozstrzygnięcia wszelkich sporów wynikających z umowy lub w związku z nią będzie sąd polubowny przy Krajowej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”. W rozpatrywanej sprawie strona powodowa wystąpiła z powództwem z tytułu wyrządzenia przez pozwanego czynu nieuczciwej konkurencji określonego w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, polegającego na pobieraniu innych niż marża handlowa opłat z tytułu dostarczenia towarów do sprzedaży i żądała na podstawie art. 18 ust. 1 pkt tejże ustawy zwrotu korzyści bezpodstawnie uzyskanych od pozwanego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, treść zapisu na sąd polubowny wskazuje, że strony poddały kognicji sądu polubownego nie tylko spory wynikające z umowy, a więc spory związane z realizacją lub brakiem realizacji zobowiązań stron, wynikających z treści umowy, ale i spory pozostające jedynie w związku z umową. Według Sądu, do takich właśnie sporów należą zaś sprawy dotyczące roszczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Sam fakt, że roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści, wywodzone z faktu popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji jest niezależne od roszczeń wynikających z umowy nie zmienia okoliczności, że są to w istocie roszczenia co najmniej związane z umową, bowiem

dokonując oceny roszczeń analizuje się charakter zastrzeżonych opłat z uwzględnieniem treści postanowień zawartych w samej umowie.

Skargę kasacyjną od tego orzeczenia wniosła strona powodowa zarzucając m.in. naruszenie art. 1161 § 1, 1165 § 1 k.p.c. oraz art. 65 § 2 k.c. i wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 1157 k.p.c., strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory o prawa majątkowe lub spory o prawa niemajątkowe - mogące być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty. W związku z okolicznościami sprawy, w której wywiedzione rozpoznawaną skargę kasacyjną należy podkreślić, że w orzecznictwie wyrażono trafny pogląd, iż roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. jako spór o prawo majątkowe, pozostaje w dyspozycji stron, a także może stać się przedmiotem zawartej między stronami ugody. Może więc też być objęty zapisem na sąd polubowny (zob. postanowienie SN z 2 grudnia 2009 r., I CSK 120/09, nie publ.).

W okolicznościach sprawy kwestią jest jednak, czy zawarte przez stronę zapisy na sąd polubowny objęły tego rodzaju spory. Jak wynika z treści tych zapisów, dotyczą one wyraźnie sporów wynikających lub związanych z umowami o współpracy w zakresie sprzedaży towarów. Dokonanie przez stronę pozwaną czynu nieuczciwej konkurencji, polegającego na pobieraniu dodatkowych opłat, nie było zaś związane z wykonaniem tych umów, ani nie pozostawało w związku z realizacją umów, lecz zostało dokonane jedynie przy okazji realizacji tych umów, na co trafnie wskazywała skarżąca. Roszczenie dochodzone przez stronę powodową nie ma więc charakteru kontraktowego i nie pozostaje w związku z treścią zawartych między stronami umów, lecz dotyczy popełnionego przez stronę pozwaną czynu nieuczciwej konkurencji. Nie wydaje się zasadne odwołanie się przez Sąd Apelacyjny dla uzasadnienia odmiennego stanowiska do postanowienia SN z dnia 5 lutego 2009 r., I CSK 311/08, nie publ., w którym przyjęto, że poddanie sądowi polubownemu sporów ze stosunku umownego oznacza, iż kompetencją

tego sądu są objęte wszelkie roszczenia o wykonanie umowy, roszczenia powstające w razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, roszczenia o zwrot bezpodstawnie spełnionego świadczenia powstałe w razie nieważności umowy lub odstąpienia od umowy, a także roszczenia deliktowe, jeżeli wynikają ze zdarzenia będącego równocześnie niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Jak wynika bowiem z uzasadnienia tego orzeczenia, w okolicznościach tamtej sprawy doszło do zbiegu roszczeń przysługujących stronie powodowej. Strona powodowa dochodziła bowiem roszczenia z tytułu czynu nieuczciwej konkurencji, który stanowił zarazem nienależyte wykonanie umowy. Poza tym, co istotne, odmiennie był sformułowany sam zapis na sąd polubowny. Strony poddały bowiem sądom polubownym wszelkie spory dotyczące interpretacji umowy. W sprawie sporne zaś było, czy pobierane przez pozwanego opłaty mieściły się w pojęciu opłat za usługi „marketingowe” i „reklamowe”.

Sytuacja taka nie ma jednak miejsca w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy. Jak bowiem wskazano, roszczenie dochodzone przez stronę powodową jest niezależne od zawartej między stronami umowy. Czyn nieuczciwej konkurencji, z którego tytułu roszczenie wywodzi strona powodowa stanowi podstawę stosunku prawnego oddzielnego od istniejącej między stronami umowy. Z treści zapisów wynika jednoznacznie, że dotyczyły one jedynie sporów wynikających lub związanych z wykonywaniem umowy, a nie wszelkich sporów jakie powstaną w czasie ich realizacji.

Należy także zgodzić się z poglądem zawartym w skardze kasacyjnej, że przyjęcie iż omawiane zapisy na sąd polubowny obejmowały także, chociaż tylko pośrednio, roszczenia wynikające z czynów nieuczciwej konkurencji, byłoby sprzeczne z wymaganiem dostatecznego oznaczenia przedmiotu takiego zapisu, o którym mowa w art. 1161 § 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 2 grudnia 2009 r., I CSK 120/09, nie publ.). Precyzyjne określenie przedmiotu zapisu powinno dostatecznie identyfikować stosunek prawny podlegający przekazaniu do rozpoznania przez sąd polubowny. Określenie jedynie, że ma to być stosunek prawny związany z wykonywaniem umowy nie może być uznane w tym przypadku za wystarczające, gdyż pozostawia dowolność w ocenie zakresu przedmiotowego zapisu. Nie można przy tym abstrahować od faktu, że poddanie

określonego stosunku prawnego pod rozpoznanie sądu polubownego oznacza wyłączenie tych spraw z drogi sądowej. Wskazana powinna być więc taka wykładnia, która opowiadałaby się, w razie wątpliwości, za ograniczeniem wyłączeń z drogi sądowej.

W tym stanie rzeczy konieczne okazało się uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu pozwu, celem merytorycznego rozstrzygnięcia zawisłego sporu przez Sąd pierwszej instancji.

Z tego względu Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego i oddalił zażalenie strony pozwanej (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).